

Uniwersytecka Synergia Edukacyjna. Spotkania

Spotkanie pierwsze:

uczniowskie zaciekawienie

Podsumowanie i wnioski

Część I. Idea spotkań

Inicjatywa konferencyjna wyeksponowała kilka zagadnień szczegółowych wywodzących się z dotychczasowej współpracy Uniwersytetu z instytucjami oświatowymi. Wśród nich najważniejsze to:

- potrzeba postrzegania Uniwersytetu jako najlepszej przestrzeni do rozmów o aktualnych sprawach szkolnictwa – w tym również takich, które bezpośrednio dotyczą współdziałania (realizacji projektów edukacyjnych, tworzenia nowatorskich programów kształcenia, odpowiedzialnego kształcenia nauczycieli etc.)
- chęć integracji środowisk edukacyjnych – wielkopolskich szkół, ośrodków kształcenia nauczycieli, wydziałów uniwersyteckich, urzędów i instytucji wspierających kształcenie
- konieczność współpracy w zakresie analizowania współczesnych zjawisk charakterystycznych dla codzienności szkolnej, a także projektowania rozwiązań, które przyczyniać się będą do efektywniejszego (i symbiotycznego) współdziałania
- gotowość do wspierania inicjatyw służących współpracy dydaktycznej Uniwersytetu i instytucji oświatowych (projekty edukacyjne, współpraca przy organizacji szkoleń, konkursów, nowych form aktywności)

Wypowiedzi zaproszonych gości (Wielkopolskiej Wicekurator Oświaty, Zastępcy Kierownika Wydziału Oświaty UM Poznań), a także Pani Prorektor UAM koncentrowały się na roli Uniwersytetu i możliwościach rozwoju. Wieloletnia praktyka współdziałania całej uczelni, jak również poszczególnych wydziałów, pozwala na przyjmowanie odważnych planów wsparcia działań na rzecz zaciekawionych i zaangażowanych społeczności szkolnych.

Przybliżona została też kwestia regulacji prawnych odnoszących się do współpracy Uniwersytetu ze szkołami, jak również zasady organizacyjne określające jej specyfikę.

Priorytetem pozostaje wspólna aktywność mająca na celu propagowanie innowacyjnych form kształcenia, w których Uniwersytet powinien odgrywać ważną rolę – inspirować, wspierać, zapraszać do współdziałania i nieustannie prezentować wyniki najnowszych badań naukowych mających zastosowanie w codzienności szkolnej.

Część II. Dobre praktyki – prezentacja projektów realizowanych dzięki współpracy jednostek UAM ze szkołami

Celem tej części konferencji było omówienie wybranych przykładów dobrych praktyk – projektów, działań i przedsięwzięć realizowanych we współpracy poszczególnych wydziałów UAM ze szkołami z Poznania i Wielkopolski.

Zaprezentowano pięć projektów wyróżnionych w drodze konkursów ogłoszonych w każdej z pięciu szkół dziedzinowych naszej Uczelni.

- **Szkołę Nauk Ścisłych**, którą tworzą Wydział Matematyki i Informatyki, Wydział Fizyki oraz Wydział Chemii reprezentował ten ostatni z projektem *Festiwal Filmu Chemicznego*:

Cinema to chemia. Festiwal filmu chemicznego, prof. Renata Jastrząb – prodziekan Wydziału Chemii

Celem Festiwalu jest popularyzacja chemii poprzez krótkie filmy, które mogą rozbudzić zainteresowanie otaczającym światem. Uczestnicy Festiwalu mają za zadanie nagranie krótkiego, 150-sekundowego, autorskiego filmu, który może pomóc w zrozumieniu i wyjaśnieniu różnych aspektów chemii oraz stanowić dowód na to, że chemia jest obecna w każdym wymiarze życia codziennego.

- **Szkołę Nauk o Języku i Literaturze**, w skład której wchodzi Wydział Anglistyki, Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej, Wydział Neofilologii reprezentował dwuwydziałowy projekt – konkurs na esej *Polacy i Niemcy w Europie*:

Polacy i Niemcy w Europie, prof. Maciej Junkiert (WFPiK), prof. Marek Rajch (WN)

Konkurs miał na celu zainteresowanie młodzieży szkół ponadpodstawowych tematyką polsko-niemiecką – oceniane eseje dotyczyły przede wszystkim relacji poświadczonych w źródłach historycznych i literackich. Działanie to wpisuje się w szerszą perspektywę wieloletniej współpracy między Instytutem Filologii Polskiej (WFPiK), Instytutem Germanistyki (WN) oraz Uniwersytetem Christiana Albrechta w Kilonii. Jednym z efektów tego współdziałania jest współprowadzony od wielu lat kierunek magisterskich studiów kulturowych Polacy i Niemcy w Europie. Dzięki konkursowi doskonalili się też umiejętności przygotowywania dłuższych form wypowiedzi, a także upowszechnia współpracę ze środowiskiem akademickim.

- **Szkołę Nauk Przyrodniczych**, którą tworzą Wydział Biologii, Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych reprezentował Wydział Biologii z projektem *Wild Networking*:

Wild Networking, prof. Marlena Lembicz, Tomasz Ordza, Piotr Słomczewski

Podczas prezentacji pokazano efektywną współpracę Szkoły Podstawowej w Dąbrówce z Wydziałem Biologii, polegającą między innymi na realizacji międzynarodowych projektów. Strategicznym celem jednego z nich – Wild Networking – jest uświadomienie uczniów, że w sieci różnych interakcji symbiotycznych zachodzi komunikacja między organizmami.

- **Szkołę Nauk Społecznych** składającą się z Wydziału Psychologii i Kognitywistyki, Wydziału Socjologii, Wydziału Prawa i Administracji, Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa, Wydziału Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej oraz Wydziału Studiów Edukacyjnych reprezentował jeden wspólny projekt pod tytułem *Debaty*:

Debaty, dr Marcin Łukaszewski, dr Jakub Jakubowski

Debaty oksfordzkie to jedna z form działania popularyzowanego przez Wydziały ze Szkoły Nauk Społecznych dla uczniów szkół ponadpodstawowych z całej Polski. Uczy ona postaw obywatelskich, uświadamia, że rozmowa to jedna z form rozwiązywania konfliktu, pomaga uczniom w skuteczniejszym wyrażaniu myśli oraz opanowaniu stresu. Uczy też poszukiwania informacji, ich kondensowania i przedstawiania.

- **Szkołę Nauk Humanistycznych** złożoną z Wydziału Antropologii i Kulturoznawstwa, Wydziału Archeologii, Wydziału Filozofii, Wydziału Historii, Wydziału Nauk o Sztuce oraz Wydziału Teologicznego reprezentował Wydział Historii z projektem *Wielkopolska cyfrowa*:

Cyfrowa Wielkopolska, dr Anna Chudzińska (WH), Cyfrowa Wiedza, dr Aleksandra Biniewicz (WAIK)

Zaprezentowano dwa projekty dydaktyczne – wieloletni, realizowany na Wydziale Historii kompleks działań związanych z cyfryzacją szkół oraz działaniami edukacyjnymi wykorzystującymi tę innowacyjną infrastrukturę, jak również rozpoczęty projekt związany z bezpieczeństwem użytkowników w przestrzeni cyfrowej. Celem obu jest podniesienie jakości edukacji poprzez rozwój kompetencji cyfrowych nauczycielek i nauczycieli oraz uczennic i uczniów.

Część III. Debaty stolikowa – zagadnienia i wnioski

Debaty przeprowadzone zostały w pięciu zespołach przedmiotowych, moderowane były przez:

1. **historia/wiedza o społeczeństwie** – prof. Agnieszka Jakuboszczak
2. **język polski/języki obce** – prof. Krzysztofa Skibskiego
3. **pedagogika/psychologia** – prof. Kingę Kuszak
4. **matematyka/informatyka/fizyka** – dr Edytę Juskowiak
5. **chemia/przyroda/biologia/geografia** – prof. Anetę Piechalak

Przy stolikach dyskutowali:

- przedstawiciele nauczycieli i dyrektorów
- przedstawiciele nauczycieli akademickich
- przedstawiciele uczniów szkół średnich
- przedstawiciele studentów
- przedstawiciele Wielkopolskiego Kuratorium Oświaty w Poznaniu
- przedstawiciele Wydziału Oświaty Urzędu Miasta w Poznaniu
- przedstawiciele Młodzieżowej Rady Miasta Poznania

Podjęto dyskusję skoncentrowaną wokół następujących zagadnień:

1. Jak rozumiane jest uczniowskie zaciekawienie przez nauczyciela, a jak przez ucznia?
2. Z jakimi działaniami/zachowaniami się kojarzy?
3. Jakie metody/formy i koncepcje pracy z uczniem prowokują/wywołują zaciekawienie? (sprawdzone przykłady i propozycje)
4. Czego potrzeba nauczycielkom i nauczycielom, by mogli rozbudzać twórczą postawę u swoich uczniów?
5. Czego potrzebują nauczyciele i nauczycielki od UAM, by rozwijać zaciekawienie uczniów (co może zaproponować UAM)?

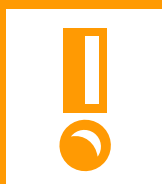
Pytania dodatkowe:

- Jaką rolę w zaciekawieniu odgrywają media?
- Czy ich wykorzystanie w procesie dydaktycznym jest wystarczające/zbyt częste?
- Czy zaciekawienie uczniowskie zawsze jest zbieżne z programem kształcenia?
- Czy warto proponować nowe formy aktywności (np. społecznej, lokalnej), by uczniowskie zaciekawienie wykraczało poza szkolne przedmioty?
- Jak postrzegać uczniowskie zaciekawienie w odniesieniu do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi?

Podczas dyskusji zwrócono uwagę na następujące kwestie:

- duży przeskok w sposobie nauczania i uczenia się pomiędzy szkołą podstawową a średnią, który jest wyzwaniem dla uczniów
- różnice między szkołami – w poziomie kształcenia i zaciekawiania uczniów – np. powiatowymi a szkołami w Poznaniu
- konieczność realizacji treści określonych w podstawie programowej kosztem zaciekawienia uczniów wybranymi zagadnieniami
- duże znaczenie osobowości, szczerości, autentyczności i pasji nauczyciela

W wyniku dyskusji wyłoniono następujące grupy zagadnień:

**Zaciekawienie jest drogą
do rozwijania zainteresowań
i autentycznych pasji uczniów.**

Co jest ważne dla nauczycieli w procesie rozwijania uczniowskiego zaciekawienia:

- uwolnienie od presji np. realizacji podstawy programowej, od presji oceniania, presji wypełniania dokumentów
- autonomia/swoboda/wolność
- czas, przestrzeń do działania
- czas na realizację własnych pasji
- wsparcie
- motywacja wewnętrzna
- docenienie
- mniej liczne klasy
- możliwość zaopiekowania się uczniami uzdolnionymi (poświęcanie im czasu)

Co jest ważne dla uczniów w procesie rozwijania zaciekawienia:

- poczucie bezpieczeństwa
- samodzielność/autonomia/sprawstwo/samorządność/odpowiedzialność
- wyzwianie emocji
- przestrzeń do działania
- możliwość podążania za własnymi zainteresowaniami
- zrozumienie i otwartość ze strony nauczyciela
- czas na działanie
- możliwość uczenia się we własnym tempie
- twórcza nuda
- nowoczesne techniki i narzędzia sprzyjające uczeniu się/opracowywaniu informacji/rozumieniu, itp.

Co jest ważne dla wyzwolenia uczniowskiego zaciekawienia:

- zorientowanie się przez nauczycieli w tym, co uczniowie wiedzą, czego nie wiedzą, co ich interesuje, co ich pasjonuje
- budowanie pozytywnej relacji nauczycieli z uczniami
- formułowanie problemów wywołujących zaciekawienie uczniów
- reakcja nauczyciela na pytania uczniów
- wykorzystanie kontekstu sytuacyjnego
- uczenie wyprzedzające
- podążanie za zainteresowaniami uczniów
- możliwość eksperymentowania, działania w laboratoriach
- wskazanie możliwości zastosowania wiedzy w praktyce

Jak UAM może działać na rzecz społeczności szkolnej:

- autentyczna współpraca wykraczająca poza formalne porozumienia, np. stała współpraca z kołami naukowymi w UAM
- wsparcie nauczycieli akademickich udzielane nauczycielom i uczniom w ramach wszystkich przedmiotów
- systematyczne spotkania robocze nauczycieli z nauczycielami akademickimi
- systematyczne spotkania uczniów i studentów koncentrujące się wokół określonych zagadnień
- warsztaty i wykłady dla nauczycieli i uczniów
- nowoczesne kształcenie nauczycieli
- wykorzystanie nowoczesnych technologii w procesie budowania wspólnej przestrzeni między UAM a szkołami
- pomoc i wsparcie w procesie zrozumienia młodych ludzi i ich świata (także przestrzeni wirtualnej)
- tworzenie sieci współpracujących szkół
- aktualizowanie wiedzy naukowej i dzielenie się nią z nauczycielami